

Sygn. akt I C 893/21

2.W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2021r.

Sąd Okręgowy w Rybniku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia del. Agnieszka Westwal

Protokolant: Joanna Metera

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 września 2021r. w R.

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko M. K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo,

2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rybniku na rzecz adwokata P. W. kwotę 4428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych), w tym z tytułu podatku od towarów i usług kwotę 828 zł (osiemset dwadzieścia osiem złotych) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Sygn. akt I C 893/21

UZASADNIENIE

W ostatecznie sprecyzowanym stanowisku powódka B. K. wniosła o zobowiązanie pozwanego M. K. do złożenia oświadczenia woli w formie aktu notarialnego o treści: „M. K. przenosi ze swojego majątku osobistego do majątku wspólnego małżonków B. K. oraz M. K. własność spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w J. przy ul. (...), należącego do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J., usytuowanego na piątej (IV piętro) składające się z trzech pokoi, kuchni, łazienki, wc i przedpokoju, o łącznej powierzchni użytkowej 60,60m² z którym związane jest prawo do korzystania z piwnicy nr 2/10, z tym zastrzeżeniem, że orzeczenie Sądu zastępuje oświadczenie woli pozwanego”. Powódka wniosła również o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powódka wyjaśniała, że w dniu 24 sierpnia 2018 roku razem z pozwanym jako małżonkowie kupili w/w w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w J.. W tym samym akcie notarialnym darowała pozwanemu przysługujący jej udział w/w prawie w wysokości 1/2. W ocenie powódki po dokonanej darowiźnie pozwany zmienił swoje zachowanie wobec niej tj. zaczął nadużywać alkoholu, zaczął ją wyzywać, poniżać, szarpać ją, zaczął wyzywać ją słowami uznany za obelżywe i przestał łączyć na utrzymanie ich małoletniego dziecka. Pozwany przestał interesować się rodziną. Mając na uwadze powyższe, zachowanie męża uznała za rażącą niewdzięczność i w związku z tym pismem z dnia 8 sierpnia 2019 roku złożyła pozwanemu oświadczenie woli o odwołaniu dokonanej przez nią na jego rzecz darowizny w/w w spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. z dnia 30 maja 2019 roku w sprawie o sygnaturze akt II Co 52/19 powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości i ustanowiono dla niej pełnomocnika

z urzędu. Pełnomocnik powódki wniósł o przyznanie na jego rzecz kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu, oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani też w żadnej części.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany wskazał, że od 2015 roku strony znajdują się w nieformalnej separacji, nie mieszkają razem i nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego. Pozwany wyjaśniał, że strony są w trakcie rozwodu. Od 2015 roku powódka była związana z innym mężczyzną i w tym czasie urodziła temu mężczyźnie dwójkę dzieci. W 2018 roku gdy kupili mieszkanie formalnie wciąż byli małżeństwem ale nie prowadzili gospodarstwa domowego. Zakupione mieszkanie od samego początku było wyłącznie przez niego opłacane, tylko on tam mieszkał. Powódka nie ponosiła jakichkolwiek kosztów związanych z mieszkaniem. W ocenie pozwanego, powództwo jest bezzasadne.

Sąd ustalił:

B. K. i M. K. są małżeństwem. W ich małżeństwie obowiązuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej. Z małżeństwa pochodził ich jedyny syn K.. Pod koniec 2014 roku powódka wyprowadziła się z mieszkania stron położonego w J. przy ulicy (...) razem z synem i związała się z innym mężczyzną. W okresie od 2015 roku do 2018 roku powódka urodziła dwójkę dzieci, których ojcem nie był pozwany. W czerwcu 2018 roku powódka razem z dziećmi wróciła do mieszkania stron. M. K. chciał kupić mieszkanie na własność. W zakupie mieszkania pomagała mu ciocia B. K., która poinformowała powódkę w jaki sposób dojdzie do zakupu mieszkania i w jaki sposób mieszkanie stanie się wyłączną własnością pozwanego. Po znalezieniu odpowiedniego mieszkania strony umówiły się ze sprzedającą S. M. w dniu 24 sierpnia 2018 roku u Notariusza K. S. w jej Kancelarii Notarialnej w J. celem podpisania umowy sprzedaży i umowy darowizny w jednym akcie notarialnym. W dniu 24 sierpnia 2018 roku S. M., M. K. i B. K. stawili się u Notariusza, gdzie podpisali umowę sprzedaży i umowę darowizny. W umowie sprzedaży i umowie darowizny S. M. oświadczyła, że przysługiwało jej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr (...) położonego w J. przy ulicy (...). Następnie S. M. sprzedała M. i B. małżonkom K. w/w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu za cenę 113 000 zł, a M. i B. małżonkowie K. oświadczyli, że prawo to za podaną cenę kupują za pieniądze pochodzące z ich majątku wspólnego i do ich ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej. S. M. zobowiązała się w akcie do wydania w/w lokalu mieszkalnego do dnia 31 października 2018 roku. Następnie B. K. darowała swojemu mężowi M. K. do jego majątku osobistego nabyte tym aktem i wchodzące w skład ich majątku wspólnego w/w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, a M. K. oświadczył, że wyraża na to zgodę i darowiznę przyjął. Akt notarialny został odczytany w obecności stron umowy przez Notariusza, przyjęty przez nich a następnie przez nich podpisany. W akcie notarialnym pozwany oświadczył, że mieszka w J. przy ulicy (...). M. K. po wydaniu mu w/w lokalu przez S. M., zamieszkał w lokalu mieszkalnym nabytym aktem notarialnym z dnia 24 sierpnia 2018 roku.

Dowód: akt notarialny k. 6-7, zeznania powódki złożone na rozprawie w dniu 21 września 2021 roku.

W dniu 25 marca 2019 roku wpłynął do Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. pozew o rozwiązanie małżeństwa B. K. i M. K.. Sprawa została zarejestrowana i nadal się toczy pod sygnaturą akt I C 341/20.

W dniu 3 czerwca 2019 roku powódka złożyła zawiadomienie o możliwości popełnienia przez pozwanego przestępstwa oszustwa polegającego na złożeniu przez niego oświadczenia niezgodnego z prawdą przy wnioskowaniu o kredyt na zakup spółdzielczego własnościowego lokalu mieszkalnego położonego w J. przy ulicy (...) że nie pozostaje w związku małżeńskim. Zawiadomienie to złożyła w obawie o pociągnięcie jej do obowiązku spłaty kredytu jako małżonki M. K., z którym nie miała w czasie udzielania przez Bank kredytu rozdzielnosci majątkowej. Tak miał jej również doradzić radca prawny.

Zawiadomieniem z dnia 09 lipca 2019 roku Komenda Miejska Policji w J. zawiadomiła B. K., że w związku z jej zawiadomieniem złożonym w sprawie oszustwa dokonanego w dniu 26 lipca 2018 roku w (...) Bank Spółki Akcyjnej w J. przy zawarciu umowy kredytu konsolidacyjnego nr (...) w kwocie 155 523,63 zł przez M. K. podającego nieprawdziwe dane dotyczące stanu cywilnego, na szkodę (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. tj. o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. w dniu 09 lipca 2019 roku wszczęto dochodzenie.

Dowód: zawiadomienie B. K. k. 66-67, zawiadomienie K. k. 65.

Pismem z dnia 08 sierpnia 2019 roku B. K. złożyła M. K. oświadczenie o odwołaniu darowizny dokonanej aktem notarialnym z dnia 24 sierpnia 2019 roku z uwagi na jego rażącą niewdzięczności. Powódka wyjaśniając motywy złożenia w/w oświadczenia podała, że zgodę na dokonanie darowizny pozwany uzyskał poprzez manipulowanie nią, w tym czasie bowiem była na silnych lekach, nie wiedziała w jakim celu jedzie do notariusza. Rażąca niewdzięczność polegać również miała na wzięciu przez niego kredytu w wysokości 120 000 zł bez jej wiedzy i zgody, spożywanie przez niego alkoholu w obecności jej i dziecka, miała polegać na poniżaniu jej, upokarzaniu, wyzywaniu w obecności dziecka, a także osób trzecich w miejscach publicznych, śledzeniu jej, mówieniu, że zrobi z niej wariatkę, jak i również z uwagi zaprzestanie łożenia alimentów na syna.

Dowód: oświadczenie k. 8, potwierdzenie nadania k. 9.

Powódka i pozwany są ze sobą skonfliktowani. Podczas kłótni nawzajem sobie ubliżają.

Dowód: zeznania powódki złożone na rozprawie w dniu 21 września 2021 roku, zeznania świadka Ł. K. złożone na rozprawie w dniu 12 marca 2021 roku.

Powyższy stan faktyczny ustalił Sąd w oparciu o dołączone do akt dokumenty, zeznania powódki, zeznania świadka Ł. K. jedynie w zakresie, w którym zeznał, że strony się raz kłóciły.

Za wiarygodne Sąd uznał dokumenty dołączone do akt sprawy albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności. Oczywiście, oświadczenia pisemne sporządzone przez stronę były dowodem tylko na to, że osoba, która podpisała oświadczenie takie oświadczenie złożyła, a nie że treść tego oświadczenia była zgodna z prawdą.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez świadka Ł. K. jedynie w zakresie, w którym zeznał, że strony się raz kłóciły albowiem pozostawały w zgodzie z zeznaniami powódki w części, w której Sąd uznał te zeznania za wiarygodne. Świadek nie miał jednak wiedzy co do innych zachowań stron, widział, że strony raz się kłóciły ale niczego nie słyszał.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez powódkę w zakresie, w którym przyznała, że pozostaje w konflikcie z pozwanym, że nie mieszkała z pozwanym w okresie od 2014 roku do 2018 roku, że w tym czasie urodziła dwójkę dzieci, których ojcem biologicznym nie był pozwany. Pozostałą część zeznań powódki Sąd uznał jako niewiarygodną, stanowiącą jedynie przyjętą w procesie linię mającą na celu uwzględnienie przez Sąd powództwa. Mało logicznym nadto były wyjaśnienia powódki, że nie wiedziała w jakim celu jedzie do Notariusza, mimo że zorganizowaniem całej transakcji zajęła się jej ciotka. Również nie logicznym było twierdzenie powódki, że z uwagi na przyjmowane leki nie wiedziała co podpisała. Powódka nie wykazała swojego stanu zdrowia, nazwy przyjmowanych leków w związku czym jej zeznania nie można było potraktować inaczej jak tylko przyjętą linię w procesie. W tym miejscu zauważyć należy, że doszło do zawarcia umowy sprzedaży i umowy darowizny. Gdyby Notariusz przed którym w/w umowy zostały zawarte miałby jakąkolwiek wątpliwość co do stanu świadomości, poczytalności powódki, do zawarcia umów by nie doszło. Notariusz odczytał umowy, powódka nie zgłosiła wówczas żadnych zastrzeżeń do umów i je podpisała.

Sąd nie oparł ustaleń w zakresie stanu faktycznego na zeznaniach świadka A. O. albowiem świadek nie miała wiedzy w zakresie relacji pomiędzy stronami, nigdy nie wiedziała kłótni stron, zachowań pozwanego, które stały się podstawą złożenia przez powódkę oświadczenia o odwołaniu darowizny.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeśli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

W niniejszej sprawie pozwany otrzymał w drodze umowy darowizny do majątku osobistego od powódki z majątku stron objętego ustawową wspólnością majątkową małżeńską spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w J. przy ulicy (...).

Możliwość odwołania darowizny w razie rażącej niewdzięczności obdarowanego musi wystąpić po zawarciu umowy darowizny. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że rażąca niewdzięczność to takie czynności obdarowanego (działania lub zaniechania), które są skierowane przeciwko darczyńcy z zamiarem nieprzyjaznym i które, oceniając rzecz rozsądnie, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Do takich czynności obdarowanego zaliczono popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo przeciwko majątkowi darczyńcy oraz o naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych, w tym również rodzinnych, łączących go z darczyńcą, oraz obowiązku wdzięczności. Nie każdy jednak spór i nie każdy objaw zachowania sprzecznego z wolą darczyńcy uzasadnia twierdzenie o dopuszczeniu się przez obdarowanego rażącej niewdzięczności. O rażącej niewdzięczności w rozumieniu tego przepisu świadczą tylko zachowania i czyny szczególnie naganne z punktu widzenia norm prawnych i moralnych (zasad współżycia społecznego). Nie mieszczą się w tym pojęciu zachowania, które mogą być oceniane jako niewłaściwe, z racji naruszenia reguł życia w rodzinie, ale nie wykraczają poza granice zwykłych konfliktów życia codziennego, zwłaszcza wywołanych zachowaniem darczyńcy (por. wyrok SN z dnia 5 października 2000 r. sygn. II CKN 280/00). Odwołanie darowizny na tej podstawie uzasadnia takie zachowanie obdarowanego, które cechuje się znacznym nasileniem złej woli kierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. O tym, czy zachodzi sytuacja określana takim mianem, będą zatem decydowały okoliczności sprawy ustalone w toku postępowania dowodowego, podczas którego ciężar dowodu spoczywa na stronie powodowej, zobowiązanej do wykazania istnienia rażącej niewdzięczności obdarowanego. W każdej sprawie indywidualnie Sąd rozstrzyga czy dane zachowanie nosi cechy, znamienia rażącej niewdzięczności czy też nie. Nawet takie samo zachowanie w dwóch różnych sprawach może być uznane za przejaw rażącej niewdzięczności i może zostać niezakwalifikowane jako takie. Powyższe zależy od całokształtu stosunków panujących między obdarowanym, a darczyńcą, stosunków rodzinnych istniejących między tymi osobami i tego jak postrzegają w życiu codziennym takie zachowania. Przy czym podnieść należy, że ustawodawca wprowadzając możliwość odwołania darowizny w art. 898 k.c. obwarował ją jednym warunkiem, ale za to wysoce kwalifikowanym, albowiem nie wystarczy tylko niewdzięczność obdarowanego, ale musi to być rażąca niewdzięczność obdarowanego. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 18 lipca 2014 roku sygn. akt I ACa 63/14 w pojęciu „rażącej niewdzięczności” nie mieszczą się zachowania, które mogą być oceniane jako niewłaściwe, z racji naruszenia reguł życia w rodzinie, ale nie wykraczają poza granice zwykłych konfliktów życia codziennego, zwłaszcza jeśli konflikt taki jest sprowokowany lub podtrzymywany na skutek zachowań samego darczyńcy.

Powódka nie wykazała wbrew art. 6 k.c. że pozwany dopuścił się wobec niej rażącej niewdzięczności, po dacie zawarcia umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, a to właśnie na powódce spoczywał ciężar udowodnienia w/w okoliczności. Należy podkreślić, iż obowiązek wynikający z art. 6 k.c. w procesie jest realizowany poprzez zgłaszanie stosownych wniosków dowodowych celem udowodnienia okoliczności, na które powołuje się strona procesu. Stosownie do art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu obciążają stronę, która nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku. Obowiązkiem Sądu nie jest poszukiwanie dowodów z urzędu, aby zastąpić bierność strony. Prowadzenie w takiej sytuacji postępowania z urzędu w istocie rzeczy stanowi faworyzowanie jednej ze stron kosztem drugiej, do czego obowiązujące przepisy nie stwarzają żadnych podstaw. Działanie Sądu z urzędu może bowiem prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron. (por. wyrok SN z 12.12.2000 r., V CKN 175/00, OSP 2001/7-8/116 z głosem aprobującą Broniewicza OSP 2001/7-8/116, uchwała składu 7 sędziów SN z 19.05.2000 r. III CZP 4/00, OSNC 2000/11/195). Postępowanie cywilne jest bowiem postępowaniem kontrydiktoryjnym, gdzie aktywność dowodowa obciąża strony procesu. Wszelkie działania Sądu z urzędu mogłyby być poczytane jako naruszające zasadę równych praw stron gdyż w istocie rzeczy prowadziłyby do faworyzowania jednej ze stron procesu na niekorzyść drugiej. Możliwość podejmowania inicjatywy dowodowej przez Sąd może mieć jedynie charakter wyjątkowy w sytuacji rażącej nierównowagi procesowej stron, gdy dany dowód jest niezbędny do rozstrzygnięcia. Z taką sytuacją zdaniem Sądu

nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Strona powodowa była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, który miał świadomość praw i obowiązków oraz konsekwencji swych działań czy zaniechań. Należy również podkreślić, iż samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało aby pozwany wobec powódki dopuścił się zachowań noszących cechy rażącej niewdzięczności po zawarciu umowy darowizny w dniu 24 sierpnia 2018 roku. Przed wszystkim świadkowie, którzy zostali zawnioskowani przez powódkę nie mieli żadnej wiedzy na temat takich zachowań pozwanego, nigdy nie słyszeli aby pozwany w sposób niewłaściwy się odnosił do powódki, aby ją obrażał, szarpał. Nie można również uznać, że sytuacja jednokrotnego podążania przez pozwanego za powódką do McDonald's stanowiła jej śledzenie, zwłaszcza, że pozwany po przyjeździe na miejsce za powódką z nią rozmawiał, a ich rozmowa przerodziła się w kłótnie. Strony były ze sobą skłócone, a sytuację na pewno nie polepszała okoliczność, iż sama powódka związała się w okresie od 2014 roku do 2018 roku z innym mężczyzną, będąc w związku małżeńskim z pozwanym. Nadto w w/w okresie urodziła dwójkę dzieci, których ojcem biologicznym nie był pozwany. W 2018 roku powódka nie wróciła do pozwanego - do swojego męża, a do mieszkania. Dlatego też pozwany podjął działania mające na celu wyprowadzenie się z mieszkania i dlatego też doszło do zawarcia w dniu 24 sierpnia 2018 roku umowy sprzedaży i umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w J. przy ulicy (...). Pozwany w listopadzie 2018 roku do w/w lokalu mieszkalnego się wyprowadził pozostawiając powódkę z dziećmi w dotychczasowym lokalu mieszkalnym położonym w J. przy ulicy (...). Powódka nigdy zatem nie mieszkała w lokalu mieszkalnym przy ulicy (...) w J., mówiąc o tym mieszkaniu nawet mówiła, że to mieszkanie M., nie ponosiła również żadnych opłat związanych z korzystaniem z niego. Doświadczenie życiowe wskazuje, że w trakcie trwania konfliktu małżeńskiego, strony pod wpływem emocji mogą wypowiadać w stosunku do siebie różne obraźliwe słowa, również w obecności dzieci. Takie zachowania choć moralnie naganne, mieszczą się w granicach zwykłych konfliktów życia codziennego. Niewątpliwie nieprawidłowe stosunki stron w niniejszej sprawie są wynikiem konfliktu na tle osobistym i finansowym, związanym ściśle z postępowaniem rozwodowym. Te wszystkie okoliczności z pewnością świadczą o tym, że między stronami istnieje głęboki konflikt, jednak powódka nie zdołała udowodnić, że działania pozwanego wypełniły znamiona rażącej niewdzięczności z art. 898 § 1 k.c. Dlatego też, Sąd w pkt. 1 wyroku powództwo oddalił.

W pkt. 2 wyroku Sąd przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rybniku na rzecz adwokata P. W. kwotę 4 428 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu stosownie do § 8 w związku z § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019, poz. 18).

R., dn. 12 listopada 2021 roku

Sygn. akt I C 893/21

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki,
3. uzasadnienie zostało sporządzone w oparciu o projekt asystenta K. Ł.,
4. kal. 14 dni lub z wpływem.

R., dn. 12 listopada 2021 roku